

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8CdoPr/4/2025
Identifikačné číslo spisu: 7222205618
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:7222205618.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členov senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a JUDr. Branislava Krála, v právnej veci žalobcu: K. P. V., K., nar. XX. S. XXXX, H. K., X. XXX, zastúpený advokátom JUDr. Rudolfom Bezákom, Košice, Krmanova 14, proti žalovanému: Mesto Moldava nad Bodvou, Moldava nad Bodvou, Školská 356/2, IČO: 00 324 451, zastúpené advokátskou kanceláriou ALENA ZADÁKOVÁ - advokát s.r.o., Košice, Kováčska 32, o zaplatenie náhrady mzdy s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-40Cpr/4/2022, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 15. augusta 2024 č. k. 2CoPr/1/2024-241, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovanému p r i z n á v a voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom v prvom výroku potvrdil rozsudok Mestského súdu Košice z 24. júla 2023, č.k. K2-40Cpr/4/2022 (ďalej len „súd prvej inštancie“) v zamietavom výroku II. ohľadne nároku na valorizáciu náhrady mzdy spolu s úrokmi z omeškania.

2. Súd prvej inštancie zistil, že v konaní bolo sporné, či žalobca má popri nároku na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru vedeného pod sp. zn. 7Cpr/1/2019 aj nárok na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru za obdobie od 9.1.2019 do 19.2.2021 spočívajúcu v sume valorizácie. Na základe vykonaného dokazovania uzavrel, že nárok žalobcu nie je dôvodný. Ak zamestnávateľ so zamestnancom neplatne skončil pracovný pomer výpoveďou a ak zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával, jeho pracovný pomer trvá aj naďalej a zamestnávateľ je povinný poskytnúť mu náhradu mzdy v prípade, že mu neprideluje prácu podľa pracovnej zmluvy. Táto náhrada mu patrí vo výške priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, až do času, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo do času, keď skončí pracovný pomer. Táto náhrada však nemá charakter ekvivalentu mzdy, ktorú si zamestnanec nemohol zarobiť preto, že mu zamestnávateľ

neumožnil vykonávať prácu, na ktorú sa zaviazal podľa pracovnej zmluvy, ale má charakter satisfakcie voči zamestnancovi a súčasne sankcie voči zamestnávateľovi, ktorý bezdôvodne skončil pracovný pomer so zamestnancom. Súd prvej inštancie záverom konštatoval, že valorizáciu náhrady mzdy nemožno priznať, pretože náhrada mzdy je istým druhom satisfakcie pre neplatne skončený pracovný pomer, nie reparáciou ujmy v úplnom slova zmysle. Zákonná úprava nepripúšťa valorizáciu priemerného zárobku u nároku na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru. Zo žiadneho predpisu nevyplýva, že by za obdobie od 26.1.2017 do 26.1.2020 malo byť prihlíadané k prípadnej valorizácii náhrady mzdy, ale je potrebné vychádzať z priemerného mesačného zárobku zisteného za rozhodujúce obdobie podľa § 134 ods. 1 a ods. 2 ZP.

3. Pri určení výšky nároku žalobcu na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru vychádzal súd prvej inštancie v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cpr/I/2019 z pravdepodobného zárobku, ktorý zisťoval z mesačnej mzdy, ktorú by žalobca dosiahol v štvrtom štvrtroku roku 2015, keby pracoval, čo je štvrtrok predchádzajúci neplatnému skončeniu pracovného pomeru výpoveďou. Žalobcovi preto patrí iba náhrada mzdy z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru podľa ust. § 79 ods. 1 ZP v znení účinnom od 1.1.2015 vo výške pravdepodobného zárobku za rozhodujúce obdobie, ktorým v zmysle § 134 ZP je štvrtý kalendárny štvrtrok roku 2015, teda štvrtrok predchádzajúci neplatnému skončeniu pracovného pomeru. Súd zdôraznil, že rozhodujúce obdobie pre výpočet pravdepodobného zárobku žalobcu je len jedno, v danom prípade 4. Q 2015 a z neho určená výška náhrady mzdy v sume pravdepodobného zárobku sa vzťahuje na celé posudzované obdobie od 26.1.2017 t.j. odo dňa keď žalobca oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnaní po dobu najviac 36 mesiacov, teda do 26.1.2020. Špeciálna právna úprava § 79 ZP vylučuje, aby pri neplatnom skončení pracovného pomeru mohla byť za dobu, počas ktorej boli vzťahy medzi účastníkmi v dôsledku skončenia pracovného pomeru sporné a počas ktorej zamestnávateľ neumožnil zamestnancovi konať, priznaná náhrada mzdy z iného dôvodu.

4. Odvolací súd konštatoval, že zamestnancom, ktorí sú odmeňovaní podľa zákona č.553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa poskytuje plat a nie mzda. Preto, ak osobitné predpisy, ktoré sa vzťahujú na zamestnancov a zamestnávateľov podľa § 1 ods. 1 zákona č. 553/2003 Z.z., obsahujú ustanovenia o mzde, rozumie sa ňou zákona podľa zákona o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, plat. Rovnako tak, ak osobitné predpisy obsahujú ustanovenia o priemernom zárobku či priemernej mzde napr. ako v danej veci § 79 Zákonníka práce ustanovuje pri náhrade mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru, že patrí zamestnancovi náhrada v sume jeho priemerného zárobku, rozumie sa ním funkčný plat či plat pri výkone inej práce priznaný v čase, kedy vznikol dôvod na jeho použitie.

5. Podľa § 29 ods. 2 zákona č. 553/2003 Z.z., ak osobitné predpisy, ktoré sa vzťahujú na zamestnávateľ a zamestnancov podľa § 1 ods. 1, obsahujú ustanovenia o priemernom zárobku, alebo o priemernej mzde, je ním funkčný plat podľa § 4 ods. 4 až 6, plat pri výkone inej práce alebo funkčný plat podľa § 30 ods. 3 priznaný zamestnancovi v čase keď vznikol dôvod na jeho použitie.

6. Odvolací súd konštatoval, že v oboch prípadoch pre účely náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru zistený priemerný zárobok (či už podľa § 134 Zákonníka práce alebo správne podľa § 29 ods. 2 zákona č. 553/2003 Z.z.) sa používa, resp. platí pre celé posudzované obdobie. Náhrada mzdy priznaná z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru nepodlieha žiadnej valorizácii neopodstatnená resp. nedôvodná. Odvolací súd dodal, že prípadnú valorizáciu upravuje, a teda valorizáciu pripúšťa napr. ustanovenia zákona č. 437/2004 Z. z. pri valorizácii výšky náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia alebo zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení pri valorizácii dôchodkových dávok, ale nie Zákonník práce v § 79 ods. 1 pri určení výšky náhrady mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru .

7. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením 421 ods. 1 písm. b) CSP. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu

vysloveného v bode 18 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, kde sa v danom prípade poskytuje plat a nie mzda a má sa poskytovať podľa § 29 ods. 2 zákona č. 533/2003 Z. z.

8. V tejto súvislosti žalobca zdôraznil, že odvolací súd ustálil, že žalobca bol odmeňovaný podľa Poriadku odmeňovania žalovaného účinného od 01.04.2008, ale toto skutkové zistenie neposúdil správne v intenciách ustanovenia § 1 odsek 3 písm. b) zákona č. 553/2003 Z. z. Ak bol odmeňovaný podľa Poriadku odmeňovania žalovaného, na jeho odmeňovanie sa potom podľa neho nemôžu použiť ustanovenia zákona č. 553/2003 Z. z. Preto na jeho nárok nemožno aplikovať § 29 odsek 2 zákona č. 553/2003 Z. z. a neplatí na neho ani výluka z aplikácie ustanovenia § 134 Zákonníka práce, vyplývajúca z ustanovenia § 29 odsek 4 zákona č. 553/2003 Z. z.

9. Ďalej nesúhlasil, že náhrada mzdy alebo platu priznaná z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru nepodlieha valorizácii. Toto právne posúdenie považuje za nesprávne a rozporné s platnou právnou úpravou, a to s poukazom na § 78 ods. 2 a § 134 Zákonníka práce, keďže Zákonník práce neobsahuje odlišnú právnu úpravu pre výpočet náhrady mzdy vo výške priemerného zárobku pri neplatnom skončení pracovného pomeru, nie je možné pri jej výpočte postupovať inak ako podľa ustanovení § 134 ZP, t. j. v prípade žalobcu periodickým zisťovaním pravdepodobného zárobku (štvrtročne), ktorý by žalobca zrejme (t. j. pravdepodobne) dosiahol v rozhodujúcom období. Poukazoval na to, že prvoinštančný a odvolací súd správne vo vzťahu k výpočtu nároku na náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru odkázali na ustanovenie § 134 odsek 1 a 2 ZP. Z odôvodnenia ani jedného z týchto rozhodnutí však nevyplýva, prečo sa jeho dikcie nepridržiavali a vyslovili svojvoľný názor, že valorizácia pri náhrade mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru zamestnancovi nepatrí. Z vyššie citovaných ustanovení § 134 ZP totiž vyplýva podľa neho opak. Za správny preto považoval právny názor, že zamestnancovi, s ktorým zamestnávateľ neplatne skončil pracovný pomer, patrí podľa ustanovenia § 79 odsek 2 ZP náhrada mzdy v sume jeho priemerného zárobku, ktorý sa počíta podľa ustanovenia § 134 ZP, a to vrátane prípadnej valorizácie pri zohľadnení podmienok podľa ustanovenia § 134 odsek 3 ZP. Preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 19. decembra 2024 k dovolaniu žalobcu, považoval dovolaním napadnutý rozsudok za vecne správny, vydaný na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, dostatočne odôvodnený a správne právne posúdený. Žalobcom uplatnený dovolací dôvod nie je podľa neho spôsobilý spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Dovolateľ vo svojom dovolaní podľa jeho názoru nevymedzil právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 CSP, čím spôsobil nevymedzením ním použitého dovolacieho dôvodu spôsobom predpokladaným v § 431 až 435 CSP ako aj vecnú neprejedateľnosť jeho dovolania. Ďalej uviedol, že žalobcom nastolená otázka už bola riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu s odkazom na vybrané uznesenia. Preto navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol a priznal mu nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

11. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalobca dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) ako strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a dovolanie podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

6. Podľa § 421 ods. 1, písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

7. Žalobca v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie. Dovolacia námietka žalobcu smerovala proti právnomu záveru súdu prvej inštancie potvrdenému napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu, že žalobcovi ako zamestnancovi, s ktorým žalovaný zamestnávateľ neplatne skončil pracovný pomer,

nemožno priznať valorizáciu náhrady mzdy, pretože náhrada mzdy je istým druhom satisfakcie pre neplatne skončený pracovný pomer, nie reparáciou ujmy v úplnom slova zmysle. Oba sudy nižších inšancií svorne uzavreli, že zákonná úprava podľa ich názoru nepripúšťa valorizáciu priemerného zárobku u nároku na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru.

8. Žalobca formuloval právnu otázku tak, že : „ Zamestnancovi, s ktorým zamestnávateľ neplatne skončil pracovný pomer, patrí podľa ustanovenia § 7 odsek 2 Zákonníka práce náhrada mzdy v sume jeho priemerného zárobku, ktorý sa počíta podľa ustanovenia § 134 Zákonníka práce, a to vrátane prípadnej valorizácie pri zohľadnení podmienok podľa ustanovenia § 134 ods.3 Zákonníka práce.

9. Dovolací súd poukazuje na odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu zo dňa 29. marca 2022 sp .zn. 6Cdo/82/2020 bod. 3: „ Súd prvej inštancie pri vyčíslení náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru vychádzal zo mzdy určenej podľa ustanovenia § 134 Zákonníka práce, resp. § 29 ods. 2 zákona č. 553/2003 Z. z., ktorej výška bola určená pre celé posudzované obdobie s tým, že náhrada mzdy priznaná z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru nepodlieha žiadnej valorizácii. Zdôraznil, že účelom náhrady mzdy podľa ustanovenia § 79 ods. 1 Zákonníka práce je reparovať zamestnancovi ujmu, ktorú utrpel v dôsledku toho, že mu zamestnávateľ v rozpore s ustanovením § 47 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce po neplatnom rozviazaní pracovného pomeru prestal prideliť prácu podľa pracovnej zmluvy, hoci zamestnanec trval na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával a bol pripravený, ochotný a schopný vykonávať prácu pre zamestnávateľa v súlade s pracovnou zmluvou.....“. Dovolací súd sa s týmto právnym názorom stotožnil, s tým, že uskutočnený výklad súdom prvej inštancie je ústavne konformný, keď v bode 37, kde okrem iného uviedol: „....V posudzovanej veci sa odvolací súd stotožnil aj s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie vo vzťahu k zamietajúcemu výroku, týkajúcemu sa nepriznania náhrady mzdy v uplatnenej výške (54.590,26 eur brutto) nad priznanú sumu 10.425,40 eur brutto (§ 387 ods. 1 a 2 CSP), zároveň sa korektným a ústavne konformným výkladom vysporiadal aj s uplatnenými odvolacími námietkami (§ 387 ods. 3 CSP). Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí“.

10. S poukazom na vyššie citované rozhodnutie, najvyšší súd odkazuje na právny názor v rozhodnutí sp.zn. 6Cdo/82/2020 a stotožňuje sa s hore uvedeným riešením právnej otázky.

11. Podľa § 134 ods.3 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce ak zamestnanec v rozhodujúcom období neodpracoval aspoň 21 dní alebo 168 hodín, používa sa namiesto priemerného zárobku pravdepodobný zárobok. Pravdepodobný zárobok sa zistí zo mzdy, ktorú zamestnanec dosiahol od začiatku rozhodujúceho obdobia, alebo zo mzdy, ktorú by zrejme dosiahol.

12. Dovolací súd súčasne poukazuje na to, že na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 20.04.2023 právny zástupca žalovaného uviedol, že : „Chcem napríklad podotknúť, že zamestnanci žalovaného mali za roky 2020,2021 zmrazené mzdy a k valorizácii došlo až teraz v roku 2023, pričom priemerná valorizácia mzdy týchto zamestnancov bola 70 eur“. Žalobca ani jeho právny zástupca toto tvrdenie nepopreli. Dovolací súd dospel k záveru, že pokiaľ sa valorizácia miezd neuskutočňovala z dôvodu ich zmrazenia v rokoch 2020, 2021 tak valorizačná suma ani nemohla byť súčasťou pravdepodobného zárobku žalobcu v zmysle § 134 ods.3 Zákonníka práce.

13. Najvyšší súd konštatuje, že dovolací dôvod podľa 421 ods. 1 písm. b) CSP nebol daný, a preto podľa § 448 CSP ako nedôvodné dovolanie zamietol.

14. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému dovolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.